

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата педагогічних наук, доцента,
завідувача кафедри цифрових технологій і професійної освіти
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського **Кобисі Володимира Михайловича**
на дисертацію **Барладина Василя Івановича**
«Цифровізація фахової підготовки майбутніх педагогів професійного
навчання у закладах вищої освіти», подану до захисту в разову
спеціалізовану вчену раду у Тернопільському національному педагогічному
університеті імені Володимира Гнатюка
на здобуття наукового ступеня доктора філософії
з галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка» за спеціальністю
015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)»

1. Актуальність теми дисертаційної роботи

Актуальність теми дисертаційного дослідження «Цифровізація фахової підготовки майбутніх педагогів професійного навчання у закладах вищої освіти» визначається кількома взаємопов'язаними чинниками.

Передусім сучасне суспільство та система професійної освіти висувають підвищені вимоги до професійної діяльності педагога, зокрема щодо забезпечення якісної роботи в оновленому цифровому просторі, що зумовлює необхідність модернізації програм підготовки майбутніх педагогів професійного навчання.

Крім того, безперервний розвиток можливостей цифрового освітнього середовища закладів вищої освіти сприяє впровадженню нових цифрових інструментів у професійну підготовку, а також розширенню компетентностей майбутніх педагогів професійного навчання у сфері використання різноманітних цифрових засобів у їхній професійній діяльності.

Водночас поглиблена цифровізація фахової підготовки майбутніх педагогів професійного навчання потребує детального теоретичного обґрунтування та належного науково-методичного забезпечення освітнього процесу.

Таким чином, тема дисертаційного дослідження Барладина В. І. є актуальною як з погляду теоретичного наукового пошуку, так і практичного вдосконалення професійної підготовки майбутніх педагогів професійного

навчання в контексті формування їхньої фахової компетентності.

2. Обґрунтованість основних наукових положень та висновків, сформульованих у дисертації

Дисертаційна робота Барладина В. І. є завершеним науковим дослідженням, яке містить наукові положення, висновки та рекомендації, що характеризуються високим ступенем обґрунтованості та достовірності.

Обґрунтованість отриманих наукових результатів забезпечується передусім системним і критичним аналізом вітчизняних і зарубіжних наукових джерел, що дало змогу дисертантові визначити ступінь розробленості досліджуваної проблеми, окреслити провідні наукові підходи та аргументувати доцільність проведення власного дослідження. На цій основі чітко конкретизовано об'єкт, предмет, мету та завдання дисертаційної роботи, які перебувають у взаємозумовленому логічному зв'язку та повною мірою реалізовані в її змісті.

Вагомим підтвердженням обґрунтованості результатів є використання комплексу взаємопов'язаних методів дослідження, адекватних його меті та завданням. Застосування теоретичних методів (вивчення філософської, психологічної, соціологічної, історико-педагогічної літератури, нормативно-законодавчої бази щодо вищої професійної освіти в Україні, основних освітніх програм, теоретичний аналіз соціально-педагогічних проблем, узагальнення даних наукової літератури для розробки категоріального апарату дослідження, теоретичне моделювання для побудови експериментальної моделі, прогнозування результатів дослідження) забезпечило концептуалізацію досліджуваної проблеми та розроблення авторської структурно-функціональної моделі цифровізації фахової підготовки майбутніх педагогів професійного навчання у закладах вищої освіти що складається з сукупності блоків (*цільовий, теоретико-методологічний, змістовно-процесуальний, аналітичний, результативний*), функціонування яких передбачає формування професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання у ЗВО, тоді як емпіричні методи (педагогічне спостереження, бесіди, тестування, анкетування, педагогічний експеримент) уможливили перевірку ефективності

запропонованих дисертантом педагогічних умов та реалізації запропонованої структурно-функціональної моделі цифровізації фахової підготовки майбутніх педагогів професійного навчання у закладах вищої освіти.

Надійність й об'єктивність результатів дослідно-експериментальної роботи забезпечувалися завдяки використанню здобувачем раціональних методів педагогічного діагностування, інтерпретації й оцінювання емпіричних даних.

Достовірність одержаних результатів забезпечувалася репрезентативністю вибірки, залученням здобувачів освіти з різних педагогічних ЗВО, а також використанням методів математичної статистики для оброблення експериментальних даних. Порівняльний аналіз результатів експериментальних і контрольних груп засвідчує стійку позитивну динаміку розвитку професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання у закладах вищої освіти за всіма визначеними критеріями, що підтверджує ефективність розробленої дисертантом структурно-функціональної моделі та відповідних педагогічних умов і дидактичних засобів її реалізації.

3. Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому

Дисертаційне дослідження Барладина Василя Івановича на тему «Цифровізація фахової підготовки майбутніх педагогів професійного навчання у закладах вищої освіти» характеризується цілісністю, логічною завершеністю та належним рівнем наукової самостійності автора.

Дисертаційна робота складається з анотації, переліку умовних скорочень, вступу, трьох розділів, в яких висвітлено перебіг й основні результати дослідження, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел із 219 найменувань (з них 77 – іноземними мовами) та 7 додатків на 32 сторінках. Загальний обсяг дисертації становить 295 сторінок.

Анотація повною мірою відображає зміст дисертаційного дослідження, розкриває його основні положення та ключові наукові ідеї. Текст анотації вирізняється змістовністю, лаконічністю та відповідністю вимогам до наукових робіт такого рівня, що забезпечує цілісне уявлення про сутність і значущість проведеного дослідження.

У **вступі** дисертаційної роботи обґрунтовано актуальність обраної теми, сформульовано об'єкт, предмет, мету та завдання дослідження. Окреслено наукову новизну та практичну значущість одержаних результатів, визначено методологічну основу роботи, описано теоретико-методичну базу дослідження, наведено структуру та обсяг дисертації.

У **першому розділі** дисертації автор аргументовано виокремлює ключові тенденції розвитку цифрової дидактики вищої педагогічної освіти: перехід від цифрових інструментів до цифрової педагогіки; персоналізація навчання на основі використання цифрових застосунків, платформних рішень, відкритих цифрових сервісів зберігання та обміну інформацією для адаптації освітнього контенту під індивідуальні потреби студента; інтеграції онлайн і офлайн форматів навчання студентів; відкритість ЗВО до співпраці зі стейкхолдерами та трансформації інформаційної інфраструктури в напрямі використання прогресивних практик цифровізації підготовки майбутніх п педагогів професійного навчання; використання колаборативної практики підготовки майбутніх педагогів професійного навчання на основі звернення до відкритих освітніх ресурсів; концентрування цифрової дидактики на розвитку рефлексивного мислення майбутніх педагогів професійного навчання, а не лише пасивного споживання знань; впровадження гейміфікації та симуляцій у фахову підготовку майбутніх педагогів професійного навчання; автоматизація оцінювання освітніх результатів студентів та використання засобів цифрової дидактики для налагодження зворотного зв'язку в системах «викладач-здобувач», «здобувач-здобувач», «здобувач-студентська група», «здобувач-стейкхолдер»; забезпечення екологічності цифрового освітнього середовища.

Вивчення зарубіжного досвіду цифровізації фахової підготовки майбутніх педагогів професійного навчання у ЗВО на основі застосування технології бренчмаркінгу дало змогу виявити її прогресивні вектори (забезпечення доступності освіти (створення гнучкого та відкритого цифрового освітнього середовища на основі використання онлайн-платформ і хмарних технологій); віртуалізація та моделювання педагогічної освіти (впровадження симуляційних

та віртуальних технологій в освітній процес педагогічних ЗВО); зміщення акценту світової педагогічної науки на універсалізацію цифрових компетентностей (інтеграція цифрових компетентностей у національні стандарти педагогічної освіти); занурення студентів в контекст фахової діяльності (впровадження мікронавчання та MOOC шляхом звернення до можливостей різноманітних цифрових продуктів для організації активної пізнавально-творчої діяльності); застосування глобальних професійних спільнот через цифрові мережі (залучення студентів до міжнародних ресурсів навчання, міжнародних вебінарів, конференцій, обмінів через цифрові платформи; запровадження цифрового портфоліо (можливості для оцінювання освітніх досягнень студентів шляхом використання сервісів обміну документами); популяризація цифрового наставництва (цифрове тьюторство під час виконання індивідуальних проєктних завдань, проходження педагогічної практики або стажування); застосування цифрових систем аналітики навчання для індивідуалізації освітніх маршрутів (використання навчальних систем з елементами технологій великих даних та штучного інтелекту для забезпечення автоматичного аналізу успішності майбутніх педагогів професійного навчання)), які визнано уніфікаторами застосування цифрових продуктів, застосунків та технологій для інтенсифікації, індивідуалізації та персоніфікації навчання студентів-педагогів у вищій школі.

Необхідно відзначити комплексний аналіз літературних джерел з проблеми професійної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання, що уможливив визначення основних положень, що відображають особливості формування фахової компетентності майбутніх педагогів професійного навчання. В контексті дослідження дисертант припускав, що цифрове освітнє середовище, засноване на використанні цифрових технологій містить можливості для: підвищення ефективності засвоєння майбутніми педагогами професійного навчання фахових знань, умінь та навичок; скорочення часових витрат на опанування студентами змістом навчання за рахунок забезпечення багатоканальності його сприйняття; підтримки багатоваріантного й

інтерактивного характеру освітнього процесу; автоматизації процесів управління навчанням, оперативності та об'єктивності контролю оволодіння майбутніми педагогами професійного навчання фаховими компетентностями; розвитку творчого, креативного, логічного мислення та здатності до педагогічної комунікації в цифровому просторі тощо.

У другому розділі дисертаційної роботи автором конкретизовано *компоненти* (мотиваційно-ціннісний, інформаційно-знаннявий, діяльнісно-дослідницький, особистісно-розвивальний), *критерії* (орієнтувально-ціннісний (стійка мотивація студентів до професійного становлення як конкурентоспроможного педагога, заснована на ціннісних переконаннях про значення здобутої професії); *когнітивно-інформаційний* (системність загальнопедагогічних та спеціальних фахових знань, які забезпечують здатність студентів вирішувати нетипові професійні завдання, що виникають в умовах цифровізації освіти); *праксеологічно-технологічний* (здатність студентів вирішувати складні професійно-педагогічні завдання на основі використання палітри спеціальних фахових вмінь та оцінки доцільності обраних стратегій з точки зору їх раціональності); *рефлексивний* (усвідомлення студентами необхідності безперервного професійного саморозвитку як суб'єкта професійної педагогічної діяльності)); показники та рівні (високий, достатній, задовільний, низький) сформованості професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання.

Вивчення та урахування автором можливостей цифрового освітнього середовища дало змогу обґрунтувати сукупність педагогічних умов цифровізації фахової підготовки майбутніх педагогів професійного навчання у ЗВО (створення мотиваційно-креативної атмосфери під час навчальних занять шляхом залучення майбутніх педагогів професійного навчання до освітніх інтеракцій за допомогою цифрових застосунків, платформних рішень; насичення цифрового освітнього середовища ЗВО інноваційними цифровими продуктами для інтенсифікації когнітивної діяльності майбутніх педагогів професійного навчання; взаємодоповнювальне використання цифрових технологій

(реверсивних та іммерсивних) для занурення студентів у змодельований контекст професійної діяльності; організація цифрової тьюторської підтримки майбутніх педагогів професійного навчання під час проходження різних видів практик), яку протрактовано як сукупність взаємопов'язаних заходів організації цифрової взаємодії здобувачів вищої педагогічної освіти та інших учасників освітнього процесу в рамках формального, неформального та інформального навчання, спрямованих на формування професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання та заснованих на впровадженні цифрових технологій (іммерсивних, реверсивних, хмарних тощо), цифрових застосунків, в тому числі і мобільних, платформних рішень, MOOC.

Дисертантом розроблено структурно-функціональну модель цифровізації фахової підготовки майбутніх педагогів професійного навчання у ЗВО, яка відображає: мету дослідження (цільовий блок-елемент); теоретичні підвалини цифровізації вищої педагогічної освіти та методологічні засади впровадження ідей цифрової дидактики у межах використання цифрового освітнього середовища у педагогічних ЗВО (теоретико-методологічний блок-елемент); ідеї інноватизації змісту обраних для проведення дослідження курсів засобами цифрових технологій та сукупність форм, методів й засобів організації освітньої діяльності майбутніх педагогів професійного навчання у цифровому освітньому середовищі (змістовно-процесуальний блок); логіку оцінювання рівня сформованості професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання за певними увиразниками (аналітичний блок-елемент); досягнення основного очікуваного результату (результативний блок-елемент).

Ми поділяємо наукову позицію дисертанта щодо важливості забезпечення окреслених педагогічних умов та реалізації структурно-функціональної моделі цифровізації фахової підготовки майбутніх педагогів професійного навчання у ЗВО, які забезпечують ефективність професійної підготовки здобувачів освіти, відображають ключові принципи побудови освітнього процесу з використанням цифрових технологій, передбачають впровадження раціональних форми і методів навчальної взаємодії з цифровими освітніми ресурсами.

Практичний аспект дослідницької роботи Барладина В. І. суттєво підсилений авторською методикою цифровізації фахової підготовки майбутніх педагогів професійного навчання у ЗВО України, запропонованими та експериментально перевіреними авторськими навчально-методичними матеріалами, що використані для оновлення змісту курсів «Цифрові технології в галузі освіти», «Дидактичні основи професійної освіти», «Методика професійного навчання», «Інноваційні освітні технології» цифровим контентом, що закодовано у практично-зорієнтовані кейси, які розігрувались у вигляді VR-симуляцій, посилання на онлайн-сервіси для візуалізації інформації, а також посилання на додаткові джерела інформації, організовані за qr-кодами; розробленими авторськими рекомендаціями щодо організації асинхронної та синхронної освітньої взаємодії студентів на основі засобів електронної комунікації (платформ для швидкого обміну даними (Google Drive, Microsoft OneDrive), веб-щоденників (WordPress, цифрових портфоліо, форумів (Vseosvita.ua), професійних соціальних мереж (LinkedIn та ін.), групи в соціальних мережах; спроектованими тестовими завданнями для перевірки знань за допомогою інструментів формувального моніторингу знань, тестування (LearningApps, Kahoot!, Quizizz, Classtime та ін.), засобами проведення підсумкового оцінювання (платформа Moodle; Google Classroom, Google Forms); систематизованими навчально-методичними матеріалами для занурення студентів у контекст професійної діяльності на основі моделювання лекційних та семінарських занять у VR-середовищах, аналізу дій у VR-симуляторах, ініціювання проведення VR-майстерень, VR-тренажерів, VR-лабораторій, VR-ігор, використання чат-ботів; розробленим діагностичним інструментарієм для встановлення стану сформованості компонентів професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання.

У **третьому розділі** дисертації автором висвітлено особливості організації та перебігу педагогічного експерименту, спрямованого на перевірку ефективності впливу цифровізації фахової підготовки майбутніх педагогів професійного навчання у ЗВО на рівень розвитку в них професійної

компетентності.

Нам імпонує раціональний підхід автора до організації та проведення педагогічного експерименту. Заслужує уваги вибір найбільш ефективних методів діагностування рівнів сформованості професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання у ЗВО.

На основі аналізу наукової літератури визначено підходи до організації та проведення експериментальної роботи, визначено її мету та завдання. Наведено результати вирішення завдань, пов'язаних з розробкою критеріїв, показників та рівневих характеристик, підготовкою діагностичних засобів для встановлення динаміки формування професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання, проведенням емпіричного дослідження для доведення доцільності цифровізації фахової підготовки майбутніх педагогів професійного навчання у закладах вищої освіти щодо формування професійної компетентності, визначенням експериментальної бази та проведенням педагогічного експерименту.

На *теоретико-аналітичному* етапі дослідження дисертантом проведено аналіз педагогічної, психологічної, філософської наукової літератури, що стосується різноманітних проблем цифровізації навчання у ЗВО та розвитку ідей цифрової дидактики; вивчено існуючі практики фахової підготовки майбутніх педагогів професійного навчання у ЗВО з метою аналізу можливостей цифрового освітнього середовища та формування професійної компетентності в умовах впровадження освітніх програм та засобів цифрової дидактики.

На діагностувальному етапі дослідження встановлено актуальний стан сформованості показників професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання.

На *формуально-технологічному етапі* відбулося впровадження педагогічних умов та структурно-функціональної моделі цифровізації фахової підготовки майбутніх педагогів професійного навчання в освітній процес ЗВО.

На аналітико-підсумковому етапі дослідження аспірантом здійснено доведення ефективності запропонованих педагогічних інтервенцій. На основі

порівняння динаміки формування професійної компетентності в ЕГ та КГ було встановлено, що кількість майбутніх педагогів професійного навчання з ЕГ з високим та достатнім рівнем сформованості професійної компетентності за експериментальний період зросла, а кількість студентів-педагогів із задовільним та низьким рівнем – суттєво зменшилась. У порівнянні з КГ динаміка змін була суттєвішою, про що свідчать результати проведених обчислень.

Статистична обробка результатів дослідження підтвердила ефективність запропонованої дисертантом структурно-функціональної моделі та педагогічних умов цифровізації фахової підготовки майбутніх педагогів професійного навчання у ЗВО.

Висновки дисертаційної роботи повністю відповідають поставленим завданням, логічно впливають зі змісту розділів та свідчать про досягнення поставленої мети. Крім того, у висновках окреслюються перспективні напрямки подальших наукових розвідок у контексті досліджуваної проблематики.

У **додатках** дисертаційної роботи наведено матеріали, що ілюструють практичну реалізацію дослідження: діагностичний інструментарій для визначення сформованості професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання за визначеними автором компонентами.

4. Наукова новизна та її обґрунтованість

Детальний аналіз змісту дисертації засвідчує коректність наукового апарату дослідження, актуальність і новизну одержаних результатів та їх важливе теоретико-практичне значення для професійної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання.

Основні наукові положення дисертаційної роботи, які виносяться на захист, містять наукову новизну, є повністю доведеними та теоретично обґрунтованими. До найбільш значущих результатів належать такі, що отримані *вперше*, зокрема: визначено і теоретично обґрунтовано педагогічні умови цифровізації фахової підготовки майбутніх педагогів професійного навчання у ЗВО (створення мотиваційно-креативної атмосфери під час навчальних занять шляхом залучення майбутніх педагогів професійного навчання до освітніх

інтеракцій за допомогою цифрових застосунків, платформних рішень; насичення цифрового освітнього середовища ЗВО інноваційними цифровими продуктами для інтенсифікації когнітивної діяльності майбутніх педагогів професійного навчання; взаємодоповнювальне використання цифрових технологій (реверсивних та іммерсивних) для занурення студентів у змодельований контекст професійної діяльності; організація цифрової тьюторської підтримки майбутніх педагогів професійного навчання під час проходження різних видів практик) та розроблено структурно-функціональну модель такого процесу, що складається з сукупності блоків (цільовий, теоретико-методологічний, змістовно-процесуальний, аналітичний, результативний), функціонування яких передбачає формування професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання у ЗВО; конкретизовано *компоненти* (мотиваційно-ціннісний, інформаційно-знаннєвий, діяльнісно-дослідницький, особистісно-розвивальний), *критерії* (*орієнтувально-ціннісний* (стійка мотивація студентів до професійного становлення як конкурентоспроможного педагога, заснована на ціннісних переконаннях про значення здобутої професії); *когнітивно-інформаційний* (системність загальнопедагогічних та спеціальних фахових знань, які забезпечують здатність студентів вирішувати нетипові професійні завдання, що виникають в умовах цифровізації освіти); *праксеологічно-технологічний* (здатність студентів вирішувати складні професійно-педагогічні завдання на основі використання палітри спеціальних фахових вмінь та оцінки доцільності обраних стратегій з точки зору їх раціональності); *рефлексивний* (усвідомлення студентами необхідності безперервного професійного саморозвитку як суб'єкта професійної педагогічної діяльності)); показники та описові характеристики рівнів (високий, достатній, задовільний, низький) сформованості професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання; *уточнено* сутність понять «цифрове освітнє середовище ЗВО», «професійна компетентність майбутніх педагогів професійного навчання», «педагогічні умови цифровізації фахової підготовки майбутніх педагогів професійного навчання». *Подальшого розвитку набули* ідеї цифрової дидактики

вищої педагогічної освіти щодо організації змісту фахової підготовки майбутніх педагогів професійного навчання у вигляді цифрового контенту; напрями використання реверсивних та іммерсивних технологій для моделювання освітньо-професійної діяльності студентів в умовах онлайн занять; архітектура використання можливостей цифрового освітнього середовища ЗВО; специфіка застосування інноваційних цифрових інструментів для активізації навчальної діяльності студентів; концептуальні засади цифрового тьюторства.

Ефективність авторської технології формування професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання підтверджена результатами дослідно-експериментальної роботи.

5. Теоретична та практична цінність роботи

Дисертаційна робота Барладина Василя Івановича становить завершене, цілісне й самостійне дослідження, що містить вагомі теоретичні і практичні результати та є суттєвим для розв'язання проблеми підвищення рівня сформованості професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання.

Теоретична цінність дослідження полягає у поглибленні та розвитку теоретико-методологічних засад професійної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання. У роботі уточнено сутність і структуру професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання, а також розроблено структурно-функціональну модель цифровізації фахової підготовки майбутніх педагогів професійного навчання у закладах вищої освіти та теоретично обґрунтовано комплекс педагогічних умов її ефективної реалізації. Отримані результати доповнюють теорію і методику професійної освіти новими науковими положеннями, зокрема щодо інтеграції цифрових технологій у підготовку майбутніх педагогів професійного навчання.

Практичне значення дисертаційного дослідження полягає в можливостях перспективного впровадження запропонованої методики цифровізації фахової підготовки майбутніх педагогів професійного навчання у ЗВО України; оновленні змісту курсів «Цифрові технології в галузі освіти», «Дидактичні

основи професійної освіти», «Методика професійного навчання», «Інноваційні освітні технології» цифровим контентом, що задовано у практично-зорієнтовані кейси, які розігрувались у вигляді VR-симуляцій, посилення на онлайн-сервіси для візуалізації інформації, а також посилення на додаткові джерела інформації, організовані за qr-кодами; розробці авторських рекомендацій щодо організації асинхронної та синхронної освітньої взаємодії студентів на основі засобів електронної комунікації (платформ для швидкого обміну даними (Google Drive, Microsoft OneDrive), веб-щоденників (WordPress, цифрових портфоліо, форумів (Vseosvita.ua), професійних соціальних мереж (LinkedIn та ін.), групи в соціальних мережах; проектуванні тестових завдань для перевірки знань за допомогою інструментів формувального моніторингу знань, тестування (LearningApps, Kahoot!, Quizizz, Classtime та ін.), засобів проведення підсумкового оцінювання (платформа Moodle; Google Classroom, Google Forms); систематизації навчально-методичних матеріалів для занурення студентів у контекст професійної діяльності на основі моделювання лекційних та семінарських занять у VR-середовищах, аналізу дій у VR-симуляторах, ініціювання проведення VR-майстерень, VR-тренажерів, VR-лабораторій, VR-ігор, використання чат-ботів; розробці діагностичного інструментарію для встановлення стану сформованості компонентів професійної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання.

Запропоновані та експериментально перевірені авторські навчально-методичні матеріали можуть бути використані у подальших дослідженнях цифровізації фахової підготовки майбутніх педагогів професійного навчання; написанні монографій, магістерських та бакалаврських робіт, підручників, посібників з теорії та методики професійної освіти. Висновки та результати дослідження мають теоретичну та практичну значущість для подальшого вивчення та вирішення проблеми оптимізації професійної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання у ЗВО України і можуть використовуватися викладачами для цілеспрямованого оновлення навчання майбутніх педагогів професійного навчання в еру цифрових технологій.

Особливо важливим є орієнтування результатів дослідження на реальні освітні практики закладів вищої освіти, що здійснюють підготовку фахівців з цифрових технологій. Результати дисертаційного дослідження впроваджено в освітній процес Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, Рівненського державного гуманітарного університету, Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.

6. Апробація результатів дослідження та їх повнота викладення в опублікованих працях

Високий рівень обґрунтованості та достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій дисертаційного дослідження підтверджується їх широкою апробацією науково-практичних конференціях різних рівнів: *міжнародних* – «Social communications in the conditions of globalization of society: challenges and prospects», «Стан, проблеми та перспективи розвитку науки, освіти і суспільства», «Інноваційні процеси освітньої сфери України та країн Центральної Європи: стан, проблеми і перспективи», «Теорія і практика сучасної науки та освіти», «Trends and Prospects for the Development of Science and Education»; *всеукраїнських* – «Освітній процес сьогодення: досягнення, виклики, перспективи»; міжкафедральних конференціях Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Основні положення дисертації докладно представлені у публікаціях автора, що надає одержаним результатам дослідження переконливої достовірності. Серед здобутків дисертанта необхідно виокремити 11 одноосібних наукових публікацій, з яких 5 відображають основні наукові результати дисертації, 6 – апробаційного характеру. Отже, кількість та рівень опублікованих праць є цілком достатніми та повною мірою відображають основний зміст дисертаційного дослідження, що свідчить про його належну апробацію у науковій спільноті.

7. Відомості про відсутність порушень академічної доброчесності

Аналіз дисертаційної роботи не виявив фактів академічного плагіату,

фабрикації, фальсифікації чи інших порушень принципів академічної доброчесності. Представлений текст є оригінальним, усі цитати та запозичення оформлені коректно та належним чином відображені у списку використаних джерел. Таким чином, дисертаційну роботу Барладина Василя Івановича можна визнати самостійною та оригінальною науковою працею.

8. Зауваження та дискусійні питання

Щодо змісту поданої на опонування дисертаційної роботи вважаємо за доцільне висловити окремі дискусійні положення, які потребують додаткового уточнення з боку дисертанта, зокрема:

1. У підрозділі 1.2 «Зарубіжний досвід цифровізації майбутніх педагогів професійного навчання у закладах вищої освіти» достатньо ґрунтовно висвітлено зарубіжний досвід цифровізації педагогічної освіти, однак окремі результати бенчмаркінгового аналізу могли б бути, на наш погляд, узагальнені більш компактно із чіткішим виокремленням авторських висновків.

2. Викликає науковий інтерес наведений автором на с. 81–82 широкий спектр сучасних цифрових інструментів і сервісів, рекомендованих для використання у професійній підготовці майбутніх педагогів професійного навчання. Водночас подекуди створюється враження, що окремі цифрові сервіси мають ілюстративний характер. Робота, на нашу думку, лише виграла б, якби автор більш чітко окреслив критерії їх добору та визначив, які саме інструменти були безпосередньо використані під час експериментальної роботи.

3. Автор пропонує власну структуру цифрового освітнього середовища, до складу якої відносить організаційно-управлінський, програмно-стратегічний, навчально-методичний, ресурсно-інформаційний та кадровий компоненти. Водночас у роботі недостатньо чітко окреслено, за якими критеріями саме ці компоненти були виокремлені та чим авторська структура відрізняється від уже існуючих моделей цифрового освітнього середовища, проаналізованих раніше.

Необхідно зазначити, що вказані зауваження не є принциповими і не впливають на загальну високу оцінку дисертаційної роботи, а спрямовані на більш докладне розкриття позиції автора щодо основних положень проведеного

дослідження і не применшують його важливості для педагогічної науки. Дисертаційна робота виконана на високому науково-теоретичному і методичному рівні, містить різноплановий ретельно опрацьований автором новий теоретичний та практичний досвід, який заслуговує позитивної оцінки.

9. Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам

Дисертаційне дослідження на тему «Цифровізація фахової підготовки майбутніх педагогів професійного навчання у закладах вищої освіти» за своєю актуальністю, науковим рівнем, достовірністю, практичною значущістю, якістю оформлення та повнотою викладу відповідає вимогам Наказу МОН України за № 40 від 12 січня 2017 року (зі змінами) «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року за № 44 (зі змінами)), а його автор – Барладин Василь Іванович – заслуговує присудження наукового ступеня доктора філософії з галузі знань 01 «Освіта / Педагогіка» зі спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)».

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри цифрових технологій
і професійної освіти Вінницького державного
педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського

Володимир КОБИСЯ

Зразок підпису

Засвідчую

Начальник відділу кадрів

" 28 08 2024

2024

